

در محضر امیر المؤمنین علیه السلام

در مقام اخلاق شیعه

بر بنای خطبه متقین (معروف به خطبه همام)

با موضوع: درجات صبر و علامات صابرین، دیبای مجروح و مذموم

جلد ششم

مجتهد رضا حاتم پوری کرمانی

سرشناسه	حاتم‌پوری ، محمد رضا ، ۱۳۵۲
عنوان و نام پدیدآور	در محضر امیرالمؤمنین (علیه السلام) / مؤلف محمد رضا حاتم‌پوری کرمانی
مشخصات نشر	تهران ، حاتم ، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری	۶۶۱ ص
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۳۱-۷-۵
وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا	
موضوع	شرح نهج البلاغه (دانشنامه اخلاق شیعه بر مبنای خطبه متقین)
مندرجات	ج ۶ ، درجات صبر و علامات صابرين ، دنیای ممدوح و مذموم
رده‌بندی کنگره	BPrA/۰۴۲
رده‌بندی دیویی	۲۹۷ / ۹۵۱۵
شماره کتاب‌شناسی ملی	۵۸۸۲۱۲۴

انتشارات حاتم

www.hatampoori.com

آدرس سایت :

darmahzar@gmail.com

آدرس الکترونیکی :

عنوان کتاب : در محضر امیرالمؤمنین (علیه السلام) دانشنامه اخلاق شیعه بر مبنای خطبه متقین

مؤلف : حجت‌الاسلام والمسلمین محمد رضا حاتم‌پوری ، کرمانی

لیتوگرافی : ولی عصر (علیه السلام) - قم

ناظر چاپ : مؤسسه میراث نبوت

شمارندگان : ۳۰۰۰

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۳۱-۷-۵

شابک دوره : ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۴۳۱-۱-۳

قیمت : ۹۵۰۰۰ تومان

انتشارات : تهران ، بلوار ابوذر ، بین پل سوم و چهارم ، مسجد امام علی بن الحسین (علیه السلام)

تلفن : ۰۹۳۵۱۷۲۳۵۷۲ - ۰۲۱۳۳۸۲۵۲۵۳

فهرست مطالب

شماره‌ی صفحه	عنوان
۱۹	سخن ناشر
۲۱	پیشگفتار
۲۶	سیمایی از خطبه‌ی همّام
۲۷	معرفی مالی همّام و سؤال و جواب همّام با امیرالمؤمنین (علیه السلام)
۲۸	خطبه‌ی همّام
۳۵	صفت پانزدهم: سایان: تجارت پرسود صابران با خداوند
۴۱	تعریف صبر
۴۱	الف) تعریف صبر در نگاه امام
۴۱	۱- صبر از دیدگاه راغب اصفهانی
۴۲	۲- صبر از دیدگاه امام محمد غزالی
۴۵	۳- صبر در نگاه خواجه نصیرالدین طریقی، امام خمینی (علیه السلام)
۴۶	۴- صبر در نظر خواجه عبدالله انصاری
۴۶	۵- صبر از نظر علامه ملا مهدی نراقی
۴۷	۶- صبر از نظر علامه ملا احمد نراقی
۵۱	ب) تعریف صبر و صابران در روایات
۵۱	۱- تعریف صبر و مشخصات صابران از دیدگاه پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله)
۵۴	۲- تعریف صبر از دیدگاه امیرالمؤمنین (علیه السلام)
۵۵	۳- صبر از نظر امام صادق (علیه السلام)
۶۱	فرق صبر با ذلت
۶۲	فرق صبر و حلم
۶۳	فرق صابر و مُتَصَبِّر و مصابر
۶۵	سؤال) شکایت نزد خالق مذموم است یا نزد مخلوق؟

نمونه‌هایی از شکایت اولیای الهی به خداوند متعال

الف) شکایت حضرت ایوب علیه السلام به خداوند متعال

ب) شکایت حضرت یعقوب علیه السلام به خداوند متعال

ج) شکایت رسول خدا ﷺ به خداوند از آزار مردم جاهل

د) شکایت امیرالمؤمنین علیه السلام به خداوند از انحراف جاهلان و هواهای نفسانی

ه) شکایت حضرت زهرا علیها السلام به خداوند از غصب خلافت

و) شکایت و پناه بردن امام مجتبی علیه السلام به خداوند از سختی روزگار

ز) شکایت امام حسین علیه السلام به خداوند در روز عاشورا

ح) شکایت امام سجاد علیه السلام به خداوند از ظلم و جور ظالمان

ط) شکایت سیدالشهدا علیه السلام به خداوند از غیبت و فقدان امام زمان علیه السلام

اهمیت صبر در قرآن

اهمیت صبر در خطبه‌ی نبوی (ص)

فلسفه‌ی صبر

الف) راه دستیابی به اهداف متعالی انسان

ب) بهای خریداری آخرت جاودان

ج) سرآمد همه‌ی عبادات

آیا صبر به معنای روزه هم می‌باشد؟

منظور از صبر به معنای قتل و صابر به معنای قاتل و مصیبت به معنای مقتول چیست؟

آثار و نتایج صبر و فضایل صابران

اول) دستیابی به ایمان کامل

چرا دستیابی به ایمان کامل با صبر میسر می‌شود؟

دوم) تقویت اراده

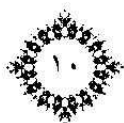
سوم) تبدیل بلا به نعمت

- ۱۰۰ چهارم) نوشیدن جرعه‌ی محبوب خداوند
- ۱۰۱ پنجم) شفا، آمرزش و رحمت پروردگار
- ۱۰۲ داستان) صبر و ایثار خانواده‌ی امیرالمؤمنین علیه السلام و پاداش خداوند
- ۱۰۴ ششم) دستیابی به مقام والای صبر شیعیان
- ۱۰۶ داستانی در عظمت صبر یکی از شیعیان
- ۱۰۷ نمونه‌هایی از صبر امیرالمؤمنین علیه السلام
- ۱۰۹ نمونه‌ای از صبر امام حسین علیه السلام و حضرت زینب علیها السلام
- ۱۱۲ هفتم) پیروزی
- ۱۱۴ داستان) صبر بلال که موجب پیروزی و رستگاری او گردید
- ۱۱۶ داستانی از صبر نومی سران و رهبری اشمویل و پیروزی طالوت بر جالوت
- ۱۱۹ طالوت کیست ؟
- ۱۲۵ داستانی از گشایش بعد از صبر
- ۱۲۶ هشتم) کسب مقام پیشوایی و رهبری
- ۱۳۱ داستان) برخورد حضرت موسی علیه السلام با فرعون فراری
- ۱۳۳ نهم) کسب پاداش الهی
- ۱۳۷ دهم) انجام معامله‌ی پرسود با خداوند
- ۱۳۹ داستان) معامله‌ی غیرقابل فسخ
- ۱۳۹ داستان) صبر و ایمان عجیب خَبَّاب بن اَرت
- ۱۴۲ عواقب و تبعات بی‌صبری یا بی‌تابی
- ۱۴۲ عقوبت اول) از دست دادن اجر و پاداش صبر
- ۱۴۵ عقوبت دوم) مستدرج شدن
- ۱۴۷ عقوبت سوم) از دست دادن دوستان خوب
- ۱۴۸ عقوبت چهارم) فقر و تنگ‌دستی
- ۱۴۸ عقوبت پنجم) قرار گرفتن در زمره‌ی جاهلان

- ۱۴۹ عقوبت ششم) رسوایی و فضاحت
- ۱۵۰ عقوبت هفتم) هلاکت ، نابودی و پشیمانی
- ۱۵۲ عقوبت هشتم) محرومیت از علم سودمند
- ۱۵۳ داستان موسی علیه السلام و خضر علیه السلام در راه
- ۱۵۷ حکمت و اسرار درونی این حوادث
- ۱۶۰ عقوبت نهم) غافل شدن از آخرت
- ۱۶۱ عقوبت دهم) گرفتاری به عذاب‌های اخروی
- ۱۶۲ بی عیب‌های ارزشمند
- ۱۶۲ الف) امور خیریه ای که برای انجام آن‌ها باید شتاب ورزید
- ۱۶۲ ب) در عزای مظلومیت اهل بیت علیهم السلام
- ۱۶۴ انواع و اقسام صبر در درجات
- ۱۶۵ درجات صبر
- ۱۶۹ توضیح انواع سه‌گانه‌ی صبر
- ۱۶۹ نوع اول) صبر بر مصیبت
- ۱۷۱ انواع صبر در مصیبت
- ۱۷۳ داستان) صبر شگفت‌آور یک زن
- ۱۷۴ داستان حضرت ایوب علیه السلام الگوی صبر و استقامت
- ۱۷۸ چرا این بلا دامن‌گیر ایوب علیه السلام شد ؟
- ۱۸۷ ایوب علیه السلام در معیار مصیبت‌دیدگان در روز قیامت
- ۱۸۸ چرا خلاده به مقام همسری داوود علیه السلام در بهشت نائل شد ؟
- ۱۹۰ توصیه‌ی امام حسین علیه السلام به اصحاب خود
- ۱۹۵ نوع دوم) صبر بر طاعت
- ۲۰۱ صبر بر طاعت راه رسیدن به یقین
- ۲۰۲ شرایط اساسی طاعت و عبادت

۲۰۸	راه‌های رسیدن به اخلاص و محبوبیت
۲۱۴	داستان) صبری بسیار عجیب بر مصیبت و طاعت
۲۱۷	نوع سوّم) صبر بر معصیت
۲۲۰	فرق‌های بین گناه از نظر قوانین شرعی و گناه از نظر قوانین طبیعی و اجتماعی
۲۲۷	شعری در باب اقسام صبر
۲۲۹	تقسیم‌بندی صبر از منظر دیگر (صبر بر خوشایندها و ناخوشایندها)
۲۳۱	داستان آیه بنت مزاحم (همسر فرعون)
۲۳۴	داستان) محمد بن ابی عمیر ، نمونه‌ای از صبر بر رفاه ، معصیت ، طاعت ، مصیبت
۲۳۷	برخی مصداق‌های صبر از دیدگاه قرآن کریم
۲۳۷	الف) صبر بر امری معرّض و بی‌اثر
۲۳۸	ب) صبر برای تبلیغ دین اسلام
۲۳۸	ج) صبر در مقابله با دشمنان و پرخیز از اختلاف
۲۳۹	د) صبر در میدان جنگ و مبارزه
۲۴۰	ه) صبر بر تهمت‌ها و بدی‌های مردم
۲۴۱	اقسام صبر بر مبنای حالات صابران
۲۴۴	شعبه‌های صبر
۲۴۵	اقسام صبر از نظر احکام شرعی
۲۴۶	انواع صبر از دیدگاه عارفان
۲۵۲	ملازمت صبر و شکر
۲۵۴	سؤال) آیا صبر و شکر متضاد هستند ؟ کدام‌یک از دیگری برتر است ؟
۲۵۹	ملازمه‌ای دیگر میان صبر و شکر
۲۶۰	علامات صابران
۲۶۰	علامت اوّل) سرافرازی در آزمایش‌های الهی
۲۶۳	علامت دوّم) عدم کسالت ، ناراحتی و شکایت

به نام آنکه علی‌السلام را به خلق عطا فرمود

بی‌شک یکی از بزرگ‌ترین مشکلات کنونی جامعه‌ی ما و کل جامعه‌ی بشری این است که مردمان، آداب اخلاقی را نمی‌شناسند یا آن را پاس نمی‌دارند. نظریه‌پردازانی درباره‌ی اخلاق جامعه‌محور و از آن مهم‌تر ساخت جامعه‌ی اخلاقی آرزو و هدف بسیاری از مکاتب‌ها و نظریه‌پردازان خاور و باختر است که نسخه‌های متعدد و مختلفی هم برای آن پیچیده‌اند؛ و هنوز هم عالمان فراوانی همواره برای بهبود و رفع مشکلات آن می‌کوشند.

بارزترین نتیجه‌ی فقدان اخلاق؛ جنگ، خونریزی و نزاع است که کم‌وبیش در جای‌جای جهان پیش می‌خورد و زیان‌بارترین اثر آن نبود و کمبود آرامش در زندگی است که لحظه‌لحظه‌ی زیستمان را تهدید می‌کند. همچنین دروغ، ریا، خودبینی، ستم، خیانت در ادانت، بی‌مسئولیتی، بی‌تعهدی، سوءظن، تهمت، غیبت، حسادت، بخل، مردم‌آزاری، و... نتیجه‌ی حقارت انسان نیز محصول فقدان نظر و عمل اخلاقی است.

تحمل این درد برای ما مسلمانان و به‌ویژه شیعیان دردناک‌تر و رنج‌آورتر است؛ چرا که بزرگان ما همواره به موضوع اخلاق و مسئله‌ی انسان اخلاقی، توجه داشته‌اند به‌طوری‌که در کتاب آسمانی ما نیز انگیزه‌ی استقامت پیامبران، تبیین و تکمیل مکارم اخلاق عنوان شده است.

اگر این روزها انسان غربی دچار بحران معنای زندگی و معنویت است، نگفت‌آور نیست؛ اما مشخص نیست که چرا ما این سوغات را به خانه‌ی خود آورده‌ایم و بی‌جهت دردی ساختگی و جعلی را بر خودمان تحمیل کرده‌ایم.